

PROMOVAREA VALORILOR NAȚIONALE PRIN INTERMEDIUL LIMBII ENGLEZE

Lidia COJOCARU

Catedra Limbi Germanice

This article tends to encourage and even to elaborate the promotional methods of our national values on the international level. It is very important to present the laudable portfolio of our nation because it represents our pride. It is known that the language is the most efficient instrument for cultural values promotion, because they become well-known when they are communicated to other nations. We have to take into consideration that the Romanian language is spoken only by a few foreigners and that is why the promotion of our values is a very slow process. Anyway, this is not the reason to treat this problem pessimistically, because we can use the English language, which is considered an “international” one, to promote our national patrimony.

Valorile naționale reprezintă veritabila oglindire spirituală a fiecărei țări în parte. Morfologia valorilor naționale înțelege intuiția spațiului ca un factor dominant, exclusiv determinat de puterea simbolică a culturii naționale și a unui stil național bine conturat, care e de fapt situat în subconștientul fiecărei națiuni. Conștiința națională însă este cea care promovează valorile naționale ca pe cel mai de preț fundal al națiunii. Orizontul spațial determină sensibilități naționale care înglobează sensibilitățile emoționante ale fiecărei țări în parte. Ansamblul valorilor contribuie la apariția unui spațiu psihospiritual, în care, de fapt, ele și predomină și sunt scoase în evidență prin cântec, poezie, pictură, arhitectură, dans și multe alte manifestări ale spiritului românesc. În afară de un spațiu real cu hotare bine determinate, mai există și un spațiu cultural, care deseori îl depășește pe cel real în timp și spațiu. Aceeași idee este implantată și în mesajul lui L.Bloga: „...există o diferență a diferitor orizonturi: al inconștientului și cel real; orizontului spațial și al inconștientului îi atribuim o funcție plastică și determinantă, putem să-l numim și «spațiu-matrice» care este plasat în structura configurativă a peisajului în care trăim și în care se desfășoară sensibilitatea conștientă” [1, p.124]. Deci, această congruență de orizonturi relevă existența unui peisaj cultural specific doar în limitele spațiale fundamentale, adică în spațiul românesc în care iau naștere valorile noastre naționale, ele parcă ar fi contaminate de aroma spațiului nostru autohton, astfel interacționând se influențează reciproc.

Așadar, valorile naționale reprezintă modul de raționare a activității spirituale, a ideilor și reprezentărilor conștiinței sociale, care fiind prelucrată, se transformă în cultură materială și spirituală inspirată din realitatea înconjurătoare naturală și socială. Oricâtă congruență nu ar fi între valorile culturale din diferite spații, există totuși o independență de creație a spiritului uman național față de realitatea obiectivă, a naturii și a societății, care oferă originalitatea fiecărei culturi naționale.

Alexandru Duțu vizualizează valorile naționale în felul următor: „... expresia culturală a poporului românesc reprezintă aspectul lumii înconjurătoare, văzută într-o imagine totalmente inovatoare, prelucrată în laboratoarele complexe și inefabile ale conștiinței sociale ale poporului românesc” [7, p.28]. Astfel „noua imagine” este aspectul expresiv al neamului nostru sau chiar mai mult – umanizarea oricărui colț al spațiului autohton. Contextul natural este umanizat, adică scos relativ din vechea lui ordine, naturală și integrată într-o nouă ordine de sensuri și semnificații, cultură determinată de nevoile și dimensiunile existențiale ale spațiului românesc. Fiind corelate și cu unele fapte naturale care au suferit același proces, se integrează într-o nouă configurație a lumii, organizată potrivit intereselor vitale spațiului autohton. În acest context, e necesar a menționa importanța colosală a limbii, care, la rândul ei, reprezintă o valoare și care se află la baza originii patrimoniului național, conform Evangheliei după Ioan „La început a fost cuvântul” [4, p.128] și într-adevăr este nevoie de cuvânt pentru a exprima și a comunica gama largă a patrimoniului național. Doar limba exprimă însușirea acestor fenomene sociale, doar ea le dăruiește viață și contribuie la păstrarea și la promovarea acestora.

Legătura cea mai strânsă dintre societate, valori culturale și limbă este formată de comunitatea lingvistică care reprezintă „...existența a numeroase colectivități umane care se caracterizează prin faptul că vorbesc aceeași limbă” [5, p.8]. Astfel, după cum menționează și A.Cohen, există acea legătură indispensabilă a comunității lingvistice și limbă, căci de obicei frontierele comunității lingvistice delimitează și barierele de hotare ale valorilor culturale. Odată vorbind aceeași limbă, se împărtășesc aceleași valori culturale; există o

corelație evidentă între limba națională și celelalte aspecte ale întregii națiuni. Apare atunci întrebarea: care ar fi rolul limbilor străine în promovarea valorilor naționale? Dacă e să analizăm cu minuțiozitate acest fenomen, putem ferm afirma că limbile străine au un raport colosal în promovarea valorilor naționale anume la nivel internațional. Ele fac cunoscută cultura pe teritorii vaste, astfel promovând-o. Limba străină este comparată cu o fereastră care se deschide spre univers pentru a pătrunde și a scoate mase de informații prețioase care ar stimula un progres evident. Limbile străine sunt cele care înlătură frontierele și promovează valorile culturale pe un spațiu infinit. Limba engleză constituie una dintre cele mai eficiente mijloace de promovare a valorilor naționale. Este cunoscut faptul că limba engleză este așa-numita „limbă de relații”, adică ea este limba universală cunoscută cel mai bine în întregul univers. Anume acest fapt și favorizează ca ea să fie considerată pe deplin drept metodă de promovare a valorilor culturale la nivel internațional, ea este cea care ar face cunoscut întregului univers tot ceea ce e mai cast și ar face ca valorile culturale naționale să rămână eterne nu doar într-un spațiu atât de restrâns al țării noastre, ci le-ar eterniza pe plan mondial. Problema este că la momentul actual limba engleză este acceptată drept un mijloc de împrumut al culturii engleze. Adevărul e că prin învățarea limbii engleze nu se întrevede doar liberul acces la cultura deținătoare de această limbă, dar și accesul imens în promovarea propriei culturi, precum și cercetarea, cunoașterea a unui număr foarte mare de culturi. Astfel se realizează un acces la un spectru variat de culturi doar prin intermediul unei singure limbi. Importanța limbii engleze este una enormă; important e să știm cum să o utilizăm corect. Așadar, există o puternică justificare culturală pentru a însuși această limbă; și dacă este înăscut germenele cultural național în sufletul oricărui cetățean, intenția discutată în acest articol ar deveni realitate. În principiu, indiferent de scopul pe care-l avem, nu avem decât avantaje în urma asimilării limbii engleze: fie că îmbogățim arealul intelectual cu o limbă străină, fie că asimilăm și promovăm etosul cultural care devine mai cuprinzător și mai accesibil, astfel promovându-l ca valoare internațională: talente ale neamului nostru, precum și alte diverse lucrări demne de a fi recunoscute în întreaga lume, se pot afirma pe deplin în largul univers. E necesar doar de a conștientiza caracteristicile universale și cele naționale. Dacă gândirea tradițională percepe trăsăturile universale, precum și cultura de acest tip, iar cele naționale ca artificiale, modernistii tind să demonstreze naturaleză cultura națională. Nenumărați sunt cei care nu se mulțumesc să privească cultura națională ca pe o unealtă folosită doar în spațiul limitat al țării noastre: ei vor să extindă arealul de utilizare al ei cu orice preț pentru că sunt convinși că de ea au nevoie mult mai mulți decât o cunosc și se inspiră până în prezent. Scopul acesta poate fi realizat prin intermediul limbii engleze. Ea ar putea transforma idealurile și aspirațiile naționale în unele cu caracter internațional. Să nu uităm citatul lui Zamenhof: „... adevăratul patriotism este o parte din dragostea universală, care clădește, apără și pătrunde totul” [17, p.23]. În modul acesta, limba engleză încurajează înțelegerea mondială și prietenia internațională și numai așa frumosul și utilul se vor contempla și vor governa universul. O limbă internațională creează și o cultură universală, doar că elementele predominante în această universalitate sunt cele americane, după cum menționa și P.Ștefănuță: „Americanismul dă târcoale în Europa pe deplin” [14, p.84]. Problema este că sunt preluate cu ușurință unele elemente care nu doar se asimilează în cultura națională, dar se suprapun, astfel valorile naționale rămânând în umbră. Și pentru a nu pierde patrimoniul național, Iurie Bolteanu propune o soluție a problemei în cauză: „Cultura uitată în umbră devine o cultură minoră, iar pentru a fi readusă la valoarea ei adevărată, trebuie să facă parte în cadrul unui concept universal” [2, p.89]. Pornind de la acest impas insuflet de Iurie Bolteanu, nu ar trebui oare redefinită relația dintre universal și național? Termenul „național” poate implica mai multe fațete. În primul rând, el denotă o descriere etnografică și reprezintă o reacție de apărare. Dar să nu uităm faptul că noi trebuie să contribuim la apariția celei de-a doua fațete care ar putea fi definită ca una de perspectivă, care ar promova naționalul la nivelul universalului. Referitor la acest termen, Alexandru Mărgineanu stabilește următoarea definiție: „Termenul de național a fost formulat în epoca de glorie a unei construcții identitare, pe când prin cultura națională se percepe mai cu seamă descoperirea unui strat fundamental al unei comunități” [11, p.32].

Insurgența localismului, care se poate observa azi, este un răspuns la „modernitatea” naționalismului, în sensul că realitatea națională nu poate fi exclusă, nici redusă la o entitate reactivă, retrogradă și opusă procesului de modernizare și democratizare. Ana Tudorescu explică situația în cauză în felul următor: „Asistăm astăzi la o redefinire, dacă nu chiar la o reconstruire a naționalismului...” [15, p.228]. Așadar, cultura națională se află într-o relație de contextualizare culturală cu ceea ce am numi cultură universală ori mai degrabă globală. Procesul de universalizare a culturii este unul destul de amplu care implică mult timp, străduințe și năzuințe naționale. Astfel milităm pentru urgenta înglobare a valorilor culturale naționale; doar

după ce ne vom convinge că ele sunt protejate, susținute și promovate, vom fi siguri că le vom eterniza, iar odată cu eternizarea lor ne vom asigura și de veșnicia poporului, căci după cum menționează Veaceslav Stoicu „... un popor fără cultură încetează a mai fi națiune” [13, p.29]. Așadar, să asigurăm viitor culturii, și prin intermediul acesta vom asigura și viitorul națiunii noastre.

Astfel, se poate concluziona că importanța limbii engleze este una nemărginită; în primul rând, ea reprezintă un mijloc de comunicare universal prin care se realizează înțelegerea mondială, precum și omogenizează prietenia și bunăvoința prin promovarea culturii demne de a fi recunoscută pe plan internațional. Aceasta ar putea fi un apel și o recomandare tuturor pentru promovarea și susținerea unui program de protecție a patrimoniului cultural, pentru eternizarea acestor valori specifice în beneficiul prezentului și viitorului.

Bibliografie:

1. Blaga L. Trilogia valorilor. - București, Humanitas, 1996.
2. Bolteanu I. Paradigma culturii. - București, 1999.
3. Babeș A. Drama culturala a omului. - București, 1975.
4. Biblia pentru copii. - Chișinău, 1997.
5. Cohen V. Critici lingvistice. - Londra, 1967.
6. Ciorescu V. Aspecte culturale naționale. - Chișinău, 2003.
7. Duțu A. Cultura românească în civilizația europeană. - București: Minerva, 1978.
8. Drîmba O. Existența în evoluție. - București, 2000
9. Eminescu M. Cultură și civilizație. - București, 1980.
10. Fochi A. Valori ale culturii românești. - București: Humanitas, 1988.
11. Mărgineanu A. Comparatism cultural. - Chișinău, 1992.
12. Moraru A. Umbrele culturale. - Chișinău, 1992.
13. Stoicu V. Cultură și civilizație. - Chișinău, 2003.
14. Ștefănuță P. Folclor și tradiții populare. - Chișinău: Știința, 1991.
15. Tudorescu A. Hegemonism cultural. - București: Universul, 1989.
16. Vieru G. Bogății naționale. - Chișinău, 1975.
17. Zamenhof. Aspirații naționale și universale. - București, 2000.

Prezentat la 17.02.2009